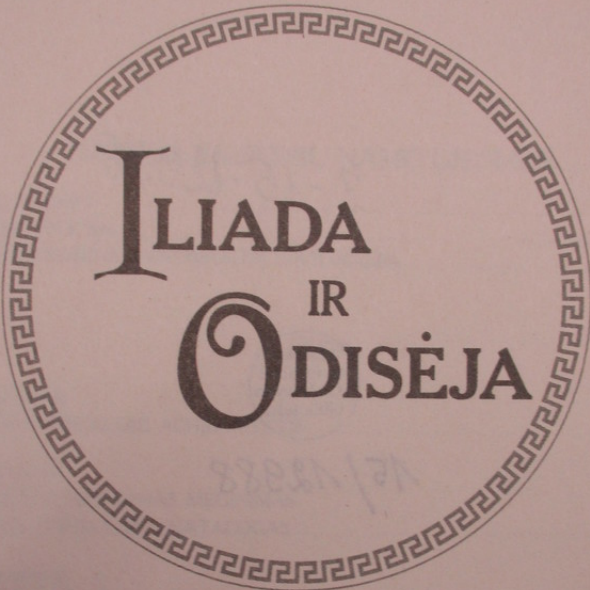

HOMERAS

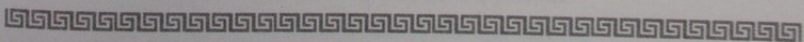
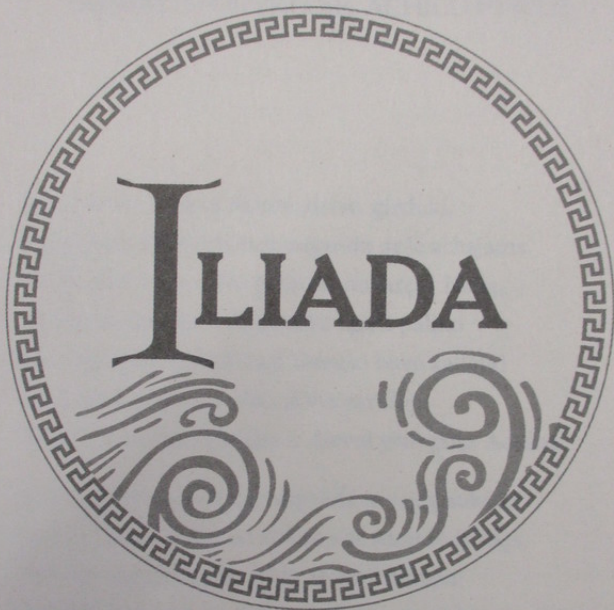
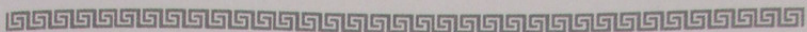

ILIADA
IR
ODISEJA

87881/71

Iš senosios graikų kalbos vertė
ANTANAS DAMBRAUSKAS

DVIDEŠIMTOJI GIESMĖ
DIEVŲ KOVA

Šitaip šalia riestųjų laivų šarvuoti achajai
Telkės aplinkui tave, nesotus kovos Pelėjone,
Už lygumų kalvoj rikiavosi Trojos herojai.

5 Paliepė Dzeusas Temidei sukviesti dievus į tarybą
Nuo daugialomio Olimpo viršūnių, ir ta apibėgo
Greitai visus, liepdama į Kronido rūmus ateiti.
Ten susirinko upiniai (nebuvo tiktai Okeano),
Taipgi ir nimfos, kurios gražiausiuose gojuos gyvena,
Upių šaltiniuos tyruos ir kloniuos, gėlių padabintuos.
10 Į debesų atvarytojo Dzeuso rūmus atėję,
Menė susėdo, margai išrašytoj, kurią Kronionui
Įrengė šlubis Hefaistas, išmanymą visą įdėjęs.

Taip susirinko visi jie pas Dzeusą, net žemės plakėjas,
Noriai paklusęs Temidei, iš marių gelmės atkeliauo
15 Ir, tarp dievų atsisėdęs, Kronido valios paklausė:
„Kam į tarybą dievus tu sukvietai, sidabražaibi?
Nori gal ką pasvarstyt dėl achajų ir Trojos herojų?
Karas per plauką nuo jų, ir tuoj prasideda mūšis.“

Jam debesų atvarytojas Dzeusas atsakė ir tarė:
20 „Mano širdies mintis, dėl ko pasiryžau jus kviesti,
Žemės plakėjau, atspėjai: ir žūstantys žmonės man rūpi.
Aš, atsisėdęs ramiai Olimpo viršūnėj, palauksiu

- Ir sau padžiuginsiu širdį, regėdamas viską, o jūs gi
Eikite tuoj į achajų eiles ir Trojos herojų.
25 Ranką paduokit ar tiem, ar kitiem, kuriems kas norėsit.
Jeigu ir vienas Achilas į kovą stos priešais trojėnus, –
Tie nė minutės trumpos neatrems Pelėjo greitkojo.
Jau ir anksčiau jie drebėjo visi, tą vyrą išvydę, –
Šiandien, kai jo širdis įsiutusi baisiai už draugą,
30 Būgštauju pats, kad prieš valią dievų nesugriautų jis mūrų.“

- Taip jis pasakė ir karą, neturintį galo, sukėlė.
Mūšin dievai išskubėjo visi, tarp savęs nesutare:
Ten, kur stovėjo laivai, – Hera ir Paladė Atėnė,
Ir Poseidonas, žemės glėbėjas, drauge su Hermėju,
35 Nešančiu laimę visiems ir geriausių linkėjimų pilnu.

DIEVAI ĮSITRAUKIA Į MŪŠĮ

- O su kitais, pasiklojęs galybe, ir šlubis Hefaistas
Išklibinkščiavo, nors jį vos išlaikė kojos netvirtos.
O pas trojėnus Arėjas nuskriejo, spindėdamas šalmu,
Foibas nekirptagarbanis, su aukso strėlėm Artemidė,
40 Ksantas, Leta, drauge saldžiašypsne graži Afroditė.

Kol nuo karių mirtingų dievai tebebuvo atokiai,
Galvas iškėlę stovėjo achajai dėl to, kad Achilas
Vėl pasirodė, ilgai nesikišęs į rūstųjį karą.
Trojos herojams tuotarp šiurpuliai nubėgo per kūnus:

45 Taip nusigando visi, Pelėjoną greitkojį išvydę,
Žėrintį skaisčiai šarvais kaip vyržudis greitas Arėjas.
Bet kai į tarpą mirtingų karių olimpiečiai atėjo –
Šoko Eridė, žmonių pjudytoja, šaukė Atėnė,
Čia atsistojus prie griovio gilaus už sienos aukštosios,
50 Čia pamary skardžiam paleidusi gerklę kiek gali.
O iš anapus kaukė Arėjas kaip viesulas juodas,
Rėkdamas Trojos kariams nuo kuorų aukštų Iliono
Ar Simoento krantais į Kalikolonę atskriejęs.

Šitaip laimingi dievai, achajus ir trojėnus pakurstę,
55 Suvedė jų voras ir įtūžį didį sukėlė.
Šurpiai sugriaudė tuomet žmonių ir dievų visų tėvas,
Trenkęs perkūnais danguj, apačioj Poseidonas supurtė
Žemę beribę kartu ir kalnų viršūnes aukščiausias.
Tuoį susiūbavo visi gaugarai, papėdės ir šlaitai
60 Idos daugversmės, achajų laivai ir Trojos tvirtovė.
Net Edonėjas, šešėlių tamsios karalystės valdovas,
Šoko nuo sosto, surikęs iš baimės, kad gali praverti
Žemę virš jo Poseidonas, galingas josios plakėjas,
Ir nemirtingiems dievams bei žmonėms parodyt jo rūmus,
65 Tokius siaubingus, tamsius, kurių dievai neapkenčia.
Taip dundesys kraupus, dievams susikovus, pakilo.
Prieš Poseidoną, marių valdovą, nelaukdamas nieko,
Stojo skaištus Apolonas, strėles pastvėręs plunksnotas,
Prieš Enialiją ėjo šviesakė deivė Atėnė.
70 Heros išėjo atremt skardžiabalsė šviesi Artemidė,
Aukso strėlėm nešina, sesuo taiklingojo šaulio.
Priešais Letą pakilo suteikiantis laimę Hermėjas,
O prieš Hefaistą – sraunios duburiuotos upės valdovas,
Ksanto vardu jį vadina dievai, o žmonės Skamandru.

75 Taip tad pakilo dievai prieš dievus. Tuo tarpu Achilas
Viena geidavo karštai – susitikt ir prieš Hektorą stoti,
Sūnų Priamo: širdis nenumaldomai traukė jį šiandien

Sočiai pagirdyt krauju kariautoją didį Arėją.
O Apolonas, pjudytojas vyrų, pakurstė Ainėją
80 Prieš Pelėjoną tuomet ir jam įkvėpė narsą galingą,
Vieno Priamo sūnų, Likaono, pamėgdžiodams balsą.
Juo pasivertęs, Kronido sūnus Apolonas prabilo:
„Kurgi, Ainėjau, tarybos žmogau, tie žodžiai griausmingi,
Kaip tu kalbėjai trojėnų vadams, girsnodamas vyną,
85 Jog nebijosi išeit prieš Pelėjo sūnų Achilą?“

Jam atsakydamas, vėl prabilo Ainėjas ir tarė:
„Kam gi, Priamo sūnau, liepei neturinčiam noro
Eiti ir stoti į kovą man prieš Pelėjoną beydį?
90 Juk nebe pirmą jau kartą aš prieš greitakojį Achilą
Stoti turėčiau: jo ietis mane jau vijo nuo Idos
Tuosyk, kai, mūsų galvijų grobti atėjęs, Limeso
Pilį išgriovė ir aukštą Pedasą. Mane Kronionas
Teikės išgelbėt, drąsos ir kojų greitumą suteikęs.
Būčiau aš kritęs nuo rankos Achilo ir deivės Atėnės,
95 Nes, priešaky eidama, jam pergalę skyrė ir liepė
Vario iešmu lelegus ir Trojos vyrus išmušti.
Ne, prieš Achilą dėl to ne žmogui mirtingam kovoti:
Vis jam prie šono bent vienas dievų, kurs mirtį nubaido,
Nors ir be to jo ietis taikli ir tol nenustygsta,
100 Kolei į kūną žmogaus neįsminga. Tačiau gi jei dievas
Sėkmę vienodą mums duotų kovoj, mane jam nelengva
Būtų įveikti, nors girtųs esąs iš vario jis visas.“

Jam Kroniono sūnus Apolonas galingas atsakė:
„Taigi, herojau, ir tu į dievus, nemirštančius amžiais,
105 Kreipkis, juk, sako, ir tu Kroniono dukters Afroditės
Vaikas esi, o ji menkesnė gi deivė pagimdė.
Tėvas tavosios pats Dzeusas, o jo tik senis jūrinis.
Imk tad nedylantį varį ir – priekin! Nei žodžiai išdidūs
Tenesulaiko tavęs, nei grasymai baisūs Achilo.“

110 Šitaip kalbėdamas, drąsą pakėlė jis vyrų valdovui.
Plieksdamas vario šarvais, tas pro pirmas eiles prasibrovė.

- Bet Anchisidas iš Heros baltrankės akių neištrūko,
Eidamas prieš Pelėjoną iš savo pulkų triukšmingųjų.
Sueigon ji suvadino dievus ir tarė jiems šitaip:
- 115 „Jūs pasvarstykit abu, Atėne ir tu, Poseidonai,
Savo širdies gilumoj, ką visa tai duoti galėtų.
Šit jau Ainėjas, variniais šarvais žerėdamas visas,
Prieš Pelėjoną išėjo, skaistus Apolonas pakurstė.
Tad nebegaiškkit, ir ėmę visi mes patys atmuškim
- 120 Jį atgalios, tuomet iš dievų kas nors prie Achilo
Teatsistos ir duos jam galybę, kad narsiai jo širdžiai
Ryžto netrūktų, kad jis pamatytų, jog myli ir globia
Jį galingiausi dievai, o tie, kas lig šiolei padėjo
Trojos herojams kovoj žūt būtinėj laikytis, – bejėgiai.
- 125 Mes atskubėjom visi nuo aukšto Olimpo viršūnių
Stoti į kovą, kad nuo trojėnų jį tik šią dieną
Nenukentėtų, paskui tepatirs, ką gyvenimo siūlan
Įverpė jam negailinga Lemtis, kai motina gimdė.
Jei iš dievų Achilas negaus apie tai sužinoti,
- 130 Jis nusigąs, kai prie jo prisiartins kas nors iš mūsųškių
Mūšio metu: baisu juk dievus pamatyti mirtingam.“

- Jai Poseidas, žemės plakėjas, atsakė ir tarė:
„Ko gi taip skėtrioji, Hera, be proto, visai tau netinka.
Aš nenorėčiau tikrai, kad pradėtume kovą nelygią
- 135 Mes prieš anuos dievus, kai mūsų galybė didesnė.
Eikim nuo kelio geriau, pasitraukim į šalį ir sėskim
Kur ant kalvos pažiūrėt, o mūsų žmonėms tepalieka.
Jei įsikiš Arėjas kovon ar skaistus Apolonas,
Jeigu kliudyti pradės ir neleis kovoti Achilui, –
- 140 Tuosyk ir mes nesėdėsime dyki ir be gailėsčio mušim,
Stoję prieš juos, ir greit, kaip atrodo, turės pralaimėję
Grįžt į Olimpą atgal, į pulką dievų nemirtingų,
Mūsų rankų tvirtų suvaldyti ir galią pajutę.“

- Šitai pasakė ir juos nusivedė mėlyngarbanis
- 145 Tuosyk prie pylimo aukšto, kur dieviškam vyrui Herakliui

- Buvo trojėnai kadais ir Paladė Atėnė supylė,
 Idant turėtų už ko pasislėpti nuo marių siaubūno,
 Jei nuo pajūrio tasai jį vnytų per atvirą lauką.
 Ten Poseidonas dabar su kitais dievais atsisėdo,
 150 Debesio stora skraiste pečius apsigaubę kiekvienas.
 Priešinga pusė susėdo ant Kalikolonės viršūnių
 Apie tave, Apolonai, ir miestų grioviką Arėją.
- Šitaip dievai ir čia, ir tenai sėdėjo ir svarstė
 Savo planus, nė vieni tačiau nesiryžo pradėti
 155 Kruviną karą, nors Dzeusas, aukštai sėdėdamas, liepė.
 Voros užtvindė laukus, žirgai ir herojai žibėjo
 Vario skaisčiais žiburiais, ir žemė dundėjo po kojom
 Žengiančių vyrų gretų. O didvyriai du įžymiausi
 Priešingų pusių išėjo į priekį, kovot pasiryžę:
 160 Didis Ainėjas, Anchiso sūnus, ir Achilas kaip dievas.
 Pirmas grėsmingai žengė Ainėjas, iškėlęs sau galvą,
 Sveriamą šalmo sunkaus, galingą skydą jis laikė
 Tiesiai prieš savo krūtinę, o vario ietį mosavo.
 Jo pasitikti Peleidas tuoj šoko, it liūtas plėšrusis,
 165 Jeigu panūsta nudobt jį iš artimo kaimo subėgę
 Vyrai, kas gali, visi. Iš pradžios, nė akių nepagręžęs,
 Traukia jis savo keliu, bet jei tik kas vyrų drąsiųjų
 Ietim pataiko – tuoj pučiasi pult, iš nasrų atlapotų
 Trykšta jam putos, galinga širdis sudejuoja krūtinėj;
 170 Uodega tarsi rimbu per kulšis sau ir per šonus
 Plaka įnirtęs ir pats save akstina stoti į kovą,
 Žybsi akim ir puola įsiutęs, gal šaulį bent vieną
 Jis sudraskys ar pats kris negyvas pirmiau nuo puolėjų, –
 Lygiai taip stūmė narsa ir vyriškas ryžtas Achilą
 175 Drąsiai išeiti ir stot prieš karžygį didį Ainėją.
 O kai visai arti jau buvo jie vienas prie kito,
 Pirmas prabilo tuomet šviesus greitakojis Achilas:

„Ko tu, Ainėjau, toli nuo savų atsiskyres sustojai?

Rasi dėl to tave traukia širdis su manim rungtyniauti,

- 180 Kad valdovu tikiesi patapt greitažirgių trojėnų,
Garbę Priamui atėmęs? Bet jeigu mane ir nukautum,
Visko į tavo rankas atiduot neskubėš dar Priamas:
Turi ir savo sūnų, ir nėra jis koks lengvabūdis.
Ar gal trojėnai atrėš tau gabalą žemės geresnį,
- 185 Kad įsiveistumei sodą ir ardamas duonos turėtum,
Jei nugalėsi mane? Tai bus tau, galvoju, nelengva.
Kartą, atsimenu, tu gi jau bėgai nuo ieties manosios.
Ar pamiršai, kaip, vieną tave prie galvijų užtikęs,
Smarkiai giniau tuomet per Idos kalnus aukštuosius?
- 190 Bėgai, kiek panešė kojos, atgal atsigręžti nedrįsdams.
Slėptis Limesan sprukai. Tačiau aš tą pilį nuo žemės
Nušlaviau, puolęs su deivės Atėnės ir Dzeuso pagalba.
Žmonas kaip verges visas, jų laisvės dieną atėmęs,
Išsivariau, o tave dar išgelbėjo tuosyk Kronidas.
- 195 Šiandien, atrodo, tavęs neišgelbės, kaip tu įtikėjęs
Savo širdy. Todėl tau įsakymas: traukis į šalį,
Lįski savųjų minion ir man prieš akis nestovėki,
Kol nesulaukei bėdos: kvailys susipranta po laiko.“
- Tuosyk Ainėjas atsakė Achilui, tarydamas šitaip:
- 200 „Nesitikėki, Peleidai, mane kaip vaikiščių kokį
Žodžiais nugąsdint šitais, ir aš sugebėsiu, jei nori,
Ir pasityciot iš ko, ir žodį surast užgaulingą.
Žinome kilmę viens kito, tėvus mes žinome irgi,
Esam girdėję abu apie juos iš žmonių mirtingųjų,
- 205 Veido tu mano, aš tavo tėvų neregėjom nė vienas.
Sako, jog tu vienaturtis sūnus Pelėjo beydžio,
Motina tavo Tetidė, iš nimfų viena gražiakasių.
Aš tai didžiuojuos begal turėjęs laimę užgimti
Didžio Anchiso sūnum, o motina man Afroditė.
- 210 Šiandien mūs vieno ar kito tėvai gaus mylimą sūnų
Savo apverkt, nes aš nemanau, kad vaikiški žodžiai
Mūsų kivirčą išspręs ir gyvi iš kautynių išeisim.
Jeigu tu nori daugiau dar išgirsti ir giminę mūsų

- 215 Visą pažinti, kaip žmonės gerai ją pažįsta iš seno, –
Dardanas, tikras sūnus debesų atvarytojo Dzeuso,
Pirmas Dardanijos miestą įkūrė, kai dar nestovėjo
Čia Ilionas šventasis, žmonių trumpaamžių įkurtas.
Tebegyveno visi jie papėdėje Idos daugversmės.
Dardanui gimė sūnus Erichtonijas, didis karalius,
- 220 Kurs tarp mirtingų žmonių turtus didžiausius turėjo.
Kloniuose jo plačiuos kumelių trys tūkstančiai ganės,
Žindamos visos, aplink kumeliukai linksmi šokinėjo.
Joms ir Borėjas nesyk liepsnojo meile ganykloj
Ir apibėgo todėl, juodkarčiu pasiversdamas žirgu.
- 225 Taigi jos atvedė jam bent dvylika dar kumelyčių.
Tosios, kai skriejo kada, šuoliavo laukais nevalytais,
Žemės nesiekdavo kojom, nė varpos vienos nenumynė.
Kai pasileisdavo lėkti per plačią keterą marių,
Skrido aukštai virš bangų putojančios jūros pilkosios.
- 230 Tas Erichtonijas Troją pagimdė, trojėnų valdovą.
Trojas beydžių sūnų susilaukė trejeto viso;
Ir Asarako, ir Ilo, ir lygaus dievams Ganimedo,
Kurs tarp mirtingų žmonių užgimęs buvo gražiausias.
Jį pasigrobė dievai, kad pilstytų vyną Kronidui
- 235 Ir dėl savo gražumo su nemirtingaisiais gyventų.
Ilas tas Laomedontą, beydį sūnų, pagimdė.
Laomedontas vėliau susilaukė Titono, Priamo,
Lampo, Hiketaono ir Klitijo – antro Arėjo.
Kapis, sūnus Asarako, turėjo sūnų Anchisą,
- 240 Aš esu vaikas Anchiso, o Hektoras didis – Priamo.
Šitokia mūs giminė; garbė, iš jos kraujo man kilus.
Dzeuso valia šaunumo žmonėms pridėt ar atimti,
Kaip sugalvoja kada, nes jis galingesnis už viską.
Na, bet gana, nekalbėsime daugiau kaip vaikišciai paikšos,
- 245 Čia, vidury aikštės, kautynių lauke atsistoję.
Galime vienas kitam užgaulingų žodžių surasti
Tokią daugybę, jog ir šimtairkliu laivu nepaveši.
Suktas liežuvis žmonių mirtingųjų ir sugeba regzti

- Kalbą visokią, o žodžių juk marios be krašto ir galo.
250 Kaip tu kitam pasakysi kada – ir pats taip išgirsi.
Argi atrodyt gražu, kai mudu čia vaidytis imsini,
Vienas prieš kitą sustosim ir šauksim, lyg moterys kokios,
Kai jos, pilnos tulžies ir širdį paėdančio pykčio,
Pešasi, rėkia viena ant kitos, į gatvę išėję,
255 Būta nebūta skaičiuoja: prie visko mat priveda pyktis.
Norinčio stoti kovon, tu žodžiais manęs nepalenski,
Kol nesikausi ginklu su manim. Todėl nebegaiškim
Ir išmėginkim jėgas ilgakotėm ietim varinėm.“

- Tarė ir nieko nelaukęs į skydą jo baisųjį smogė
260 Ietim galinga, net skydas nuo smūgio stipraus suriaumojo.
Jį nusigandęs Peleidas tuojau nuo savęs atitraukė
Tvirta ranka tolyn, pagalvojęs, kad gali nesunkiai
Didžio Ainėjo akstis ilgakotė jo skydą pramušti,
Paikšas! Jisai nepajuto širdim nei protu nepamanė,
265 Jog dovana šlovingoji dievų olimpiečių negali
Vyrui mirtingam lengvai pasiduot ir greit subyrėti.
Taigi ir didžio Ainėjo galinga akstis nevaliojo
Skydo pralaužt, ją atrėmė auksas, dievo įdėtas.
Dvejetą sluoksnių prakirto, o trys dar sveiki atsilaikė,
270 Nes klišakojis jį buvo iš penketo sluoksnių padaręs:
Pora varinių viršuj, po jaisiais du alaviniai,
O vidurinis iš aukso, jis atrėmė ietį uosinę.

- Ir Pelėjonas tuomet ilgakotę ietį paleido,
Toji pataikė Ainėjui į apskritą skydą didžiulį,
275 Šiuosyk prie apsodo jo, kur vario sluoksnis ploniausias
Ir kur ploniausiai jautodė dengė. Kiaurai jį prakirto
Uosis nuo Pelijo kalno, ir skydas nuo to subraškėjo.
Spėjo pritūpti Ainėjas ir, perimtas baimės, iškėlė
Skydą viršuj galvos: pro nugarą ietis prazvimbus
280 Žemėn įsmigo iešmu, prakirtus lengviausiai abudu
Apsodo tvirto kraštus. Mirtinosios ieties išvengęs,

- Kėlės drebėdamas visas Ainėjas, akis jam užliejo
Siaubas tamsus: per žingsnį mirtis. Tuo tarpu Achilas
Puolė įsiutęs artyn ir griebėsi už kalavijo,
- 285 Rėkdamas tvirtu balsu. Bet akmenį baisų į ranką
Stvėrė Ainėjas tuomet, du vyrai nebūtų pakėlę,
Žemėj gyvenantys nūn, o jis juo švaistėsi vienas
Ir pasiruošusiam pulti Peleidui jau buvo betvojęs
Drąsiai į šalną ar skydą, kurs sergėjo jį nuo žuvimo.
- 290 Šio kalavijas jau būtų gyvybę atėmęs Ainėjui,
Jei Poseidonas, žemės plakėjas, nebūtų pamatęs.
Kreipėsi greit į dievus nemirtingus ir tarė jiems šitaip:
„Oi oi oi! Kaipgi man gaila šio karžygio didžio Ainėjo,
Kurs Pelėjono nukautas turės iškeliauti į Hadą,
- 295 Nes Apolono, šauklio taiklaus, patarimo paklausė.
Paikas, nes jo nuo baisios prapulties Apolonas negelbės.
Betgi kodėl nekaltas jis šiandien turės nukentėti
Už svetimąsias kaltes? Jis deda dažnai ir širdingai
Atnašas, mielas dievams, aukštųjų padangių valdovams.
- 300 Taigi negaiškim ir mes nuo mirties jį gelbėkim greitai,
Kad nesupyktų ant mūsų Kronionas, jei kartais Achilas
Jį nužudytų. Lemties pažadėta jam išsigelbėt,
Kad neišnyktų, pėdų nepalikus, gentis negausinga
Dardano: jį Kronionas labiausiai mylėjo ir myli
- 305 Tarpu savųjų sūnų, kur žmonos mirtingos pagimdė.
Vien tik Priamo senos giminės Kronidas nekenčia,
Ir nuo dabar trojėnus valdys Ainėjo galybė
Ir jo vaikų vaikai, kurie gims ateinančiais amžiais.“
- Jam atsakydama, tarė Hera, jautakė valdovė:
- 310 „Žemės plakėjau! Tu pats širdyje gerai pagalvoki
Dėlei Ainėjo: ar gelbėti jį, ar leist ir palikti,
Kad Pelėjonas Achilas didvyrį tokį nukautų.
Tūkstantį kartų abi mes priesaiką esame davę
Prieš nemirtingus dievus: ir aš, ir Paladė Atėnė
- 315 Nuo pražuvimo dienos niekada trojėnų negelbėt,

Net ir tuomet, kai jūroj liepsnų paskendusį Troja
Degs ir pleškės ištaisai, padegta narsiųjų achajų.“

- Kai tik išgirdo tatai Poseidonas, žemės plakėjas,
Šoko ir mūšio lauku pasileido pro zvimbiančias ietis
- 320 Tiesiai ton vieton, kur kovės Ainėjas ir didis Achilas.
Nieko nelaukdamas jis čia tirščiausią miglą paleido
Prieš Pelėjo akis, o variu apkaustytą ietį
Stvėręs ištraukė tuojau iš Ainėjo skydo didžiulio
Ir prie Achilo kojų paguldė, tuomet jau Ainėją
- 325 Paėmė tvirta ranka ir, pakėlęs aukštyn, pastūmėjo.
Per karžygių ir per jų žirgų eiles neskaičiuotas
Peršoko tuosyk Ainėjas, pasiaustas dieviškos rankos,
Ir atsidūrė pačiam pakrašty kruvinųjų kautynių,
Ten, kur kaukonų pulkai ginklavos ir ruošės į kovą.
- 330 Tuosyk priėjo prie jo Poseidonas, žemės plakėjas,
Ir prakalbėjo į jį tarydamas žodžiais sparnuotais:
„Kokis gi dievas, Ainėjau, tave apžabaldė ir liepė
Eiti ir dvikovon stot prieš Pelėjo sūnų beydį,
Kurs galingesnis kaip tu ir mielesnis dievams nemirtingiems?
- 335 Traukis iš kelio tuojau, jei kada jį vėl susitiksi,
Idant prieš norą lemties į Hado namus neišeitum.
O kai Achilą mirtis pasitiks ir žadėtas likimas,
Stoki tuomet į pirmas eiles ir drąsiai kovoki,
Nes tau šarvų nenuplėš nė vienas kitas achajas.“
- 340 Viską paaiškino jam Poseidonas ir vietoj paliko.
Tuosyk jis vėl nuo Achilo akių stebuklingąją miglą
Greitai išsklaidė, tasai praregėjęs aplink apsidairė
Ir, atsidusęs giliai, savo širdžiai didingai pasakė:
„Oi oi oi! Kokį stebuklą štai mano akys išvydo!
- 345 Ietis štai žemėje guli prie kojų, bet neregiau vyro,
Priešais kurį užsimojau aš ja, pasiryžęs nukauti.
Mielas iš tikro dievams nemirtingiems buvo Ainėjas,
Nors aš galvojau, kad jis jų malone vien girtis temoka.

Gali sau sprukti! Daugiau su manim rungtyniauti jam noro
350 Jau nebebus: nuo mirties išsisukęs ir šiandien jis džiaugsis,
Taigi į priekį! Narsingiems danajams įsakymą davęs,
Aš su trojėnais kitais pamėginsiu stoti į kovą.“

Šoko į vyrų gretas ir ragino karį kiekvieną:
„Nebestovėkit atstu nuo trojėnų, šviesūs achajai,
355 Vyras prieš vyrą dabar tegu stoja ir kaunasi drąsiai.
Man juk be galo sunku, kad ir kaip galingas aš būčiau,
Grumtis prieš tokią daugybę karių, su visais jais kovoti.
Nei pats Arėjas, nors nemirtingas jisai, nei Atėnė
Nebeišeitų sveiki iš nasrų tos kovos žūtbūtinės.
360 Kiek aš valiosiu tačiau savo rankų ir kojų stiprybe,
Nė minutėlės vienos, sakau, nesustodamas kausiuos.
Jųjų eiles aš pralaušiu visur, ir nė vienas trojėnas
Nepasidžiaugs, kas drįs prie ieties manos prisiartint.“

Drąsino taip visus. O Hektoras spinduliuotšalmis
365 Šaukė trojėnų kariams ir kurstė juos eit prieš Achilą:
„Trojos šlovingi kariai! Nebijokite jūs Pelėjono.
Žodžiais galėčiau kovoti net su dievais nemirtingais.
Ietim tačiau sunku, nes jų galybė didesnė.
Žodžių visų paversti darbais nevalios ir Achilas.
370 Vienus galbūt ištesės, o kitus ir pames įpusėjęs.
Eisiu ir stosiu prieš jį, nors ugnis, o ne rankos jo būtų,
Nors kaip ugnis bus jo rankos ir kaip geležis jo stiprybė.“

Drąsino šitaip visus. Atstatė ietis į priešą
Trojos herojai, narsa susidūrė, ir šauksmas pakilo.
375 Hektorui tarė tuomet skaistus Apolonas priėjęs:
„Hektorai! Tu prieš Achilą į atvirą kovą nestoki,
Bet iš minios nusitaikyk į jį, kad nepakliudytų
Ietim iš tolo tavęs ar kalaviju nenukirstų.“

Tarė, ir Hektoras tuoj pasislėpti tarp vyrų įlindo,
380 Baimės pagautas, kai dievo žodžius ir balsą išgirdo.

Sukaupė narsą širdy Achilas ir puolė trojėnus,
Šaukdamas garsiai ir tuoj Otrintėjo sūnų šlovingą
Ifitioną paguldė, atvedusį vyrų daugybę.
Jį Otrintėjui miestagrioviui nimfa najadė pagimdė
385 Hidės derlingam krašte prie Tmolo snieguotų viršūnių.
Puolančiam drąsiai dabar šviesusis Achilas pataikė
Ietimi tiesiai galvon, ir toji skilo per pusę.
Net sudundėjo, kai griuvo, šviesusis Achilas sušuko:
„Tysoki, Otrintiada, herojų visų balsingiausias!
390 Mirtį sau čia suradai, nors gimęs buvai prie Gigajos
Ežero tyro, kur liko laukai tėvų ir senelių
Ten, prie žuvingojo Hilo ir Hermo giliųjų verpetų.“

Šitaip didžiavosi jis. Akis tam apvilko tamsybė,
Kūną achajų žirgai sutraiškė greitaisiais tekiniais
395 Tarp pirmutinių eilių. O Achilas Demoleontui,
Mokančiam gintis ir pult kovoje Antenoro sūnui,
Smogė akstim smilkinin pro šalį jo variaveidį.
Šalmas varinis aksties neatlaikė, aštri jos viršūnė,
Kaulą pralaužus, vidun sugarmėjo, ir smegenis kiauše
400 Kraujas užliejo bemat ir umarą jo numalšino.
Tuosyk ir Hipodamantui, kuris, iš ratų nušokęs,
Tekinas bėgo artyn, tarpupetėn ietį suvarė.
Gyvastį iškvėpė tas, sumaurojęs, kaip jautis mauroja,
Kai jį ant aukuro dėt Poseidonui rūščiam Helikiškiui
405 Velka vyrai tvirti, jais džiaugiasi žemės plakėjas, –
Subaubė taip, ir gyvybė narsi išėjo iš kaulų.
Ietimi puolė Achilas prie lygaus dievams Priamido,
Prie Polidoro, kurio dar į mūšį tėvas neleido,
Nes iš visų vaikų Polidoras buvo jauniausias
410 Ir mylimiausias jo širdžiai, visus pralenkęs greitybe.
Iš vaikiškumo jisai, pasigirti norėdamas kojom,
Lindo į pirmas eiles, kol gyvastį mielą paguldė.
Bėgančiam tuosyk pro šalį šviesus greitakojis Achilas
Nugaron ietį suvarė, kur diržo sagtys auksinės

415 Standžiai suėjo draugėn ir dvigubą šarvą sudarė.
Ieties viršūnė, kiaurai prasiveržus, pro bambą išlindo.
Krito vaitodamas jis, miglų juodžiausių užlietas,
Ir susirietęs abidvi rankas prie pilvo prispaudė.

Vos tik pamatė, kad sužeistas brolis jo Polidoras
420 Stvėrėsi rankom už pilvo ir kniūpsčias parkrito ant žemės,
Hektorui akys aptemo iškart, ir ilgiau nebetvėrė
Jis nuošaliai stovėt, bet puolė tuojuo prie Achilo,
Žėrinčią tarsi ugnis mosuodamas ietį. Achilas,
Jį pastebėjęs, pašoko ir pasididžiuodamas tarė:
425 „Štaigi tas vyras, kuris man sužeidė širdį taip skaudžiai,
Užmušė jis man bičiulį geriausia! Todėl nebegalim
Mudu viens kito ilgiau rungtynių lauke išsilenkti.“

Ir, pažiūrėjęs skersom į Hektorą šviesų, užriko:
„Eiki artyn, kad kilpą greičiau giltinė tau užnertų.“

430 Nesudrebėjęs atrėžė jam Hektoras spinduliuotšalmis:
„Nesitikėki, Peleidai, mane kaip vaikiščią kokį
Žodžiais nugąsdint šitais, ir aš sugebėsiu, jei nori,
Ir pasityčiot iš ko, ir žodį surast užgaulingą.
Tavo galybę žinau, už tave aš gerokai silpnesnis,
435 Betgi kad viskas yra dievų nemirtingųjų rankoj.
Nors ir menkesnis esu, tačiau tau gyvybę atimsiu,
Ietį paleidęs: aštriai išgaląstas ir mano bus iešmas.“

Ir užsimojęs tuoj ietį paleido, tačiau ją Atėnė
Savo kvapu nusuko šalin nuo šlovingo Achilo,
440 Kotan papūtus lengvai, ir toji į Hektorą šviesų
Grįžo atgal ir nukrito po kojų. Tuo tarpu Achilas
Šoko įsiutęs prie jo ir norėjo vietoj nukauti,
Šaukdamas tvirtu balsu. Tačiau Apolonas, kaip dievas,
Tą atitraukė lengvai ir uždengė debesiu storu.
445 Triskart pašokdamas puolė šviesus greitakojis Achilas
Ietimi vario aštraus – ir dūrė vis miglų bedugnę.

- O kai ketvirtąjį kartą kaip daimonas kokis pašoko,
Baisiai suriko tuomet, tarydamas žodžiais sparnuotais:
„Nuo pražūties tu ištrūkai, šunie! Per plauką bebuvo
450 Šiandien mirtis nuo tavęs, bet išgelbėjo vėl Apolonas,
Jam tu visad meldies, prieš zvimbiančias ietis išėjęs.
Betgi palauk, nudėsiu tave aš vėliau susitikęs,
Gal kada dievas koksai ateis ir man į pagalbą.
Klosiu dabar kitus be gailėsčio, kas pasipainios.“
- 455 Tarė ir tuoj Driopui suvarė ietį į sprandą.
Griuvo po kojų tasai pasvyravęs, tačiau jį palikęs,
Puolė Demuchą Filetoridą, galingą ir narsų,
Ietį pataikė tam vyrui į kelį, o tuosyk priešoko
Ir kalavijo didžiulio smūgiu išvarė gyvybę.
- 460 Į Laogoną tuomet bei Dardaną, sūnų Bianto,
Jis atsisuko ir juos nuo žirgų nustūmė ant žemės,
Vieną pataikęs akstim, o kitą pervėręs kardu.
Trojas, Alastoro vaikas, pribėgęs kelius apkabino,
Gal susimils ant jo ir gyvą paims į nelaisvę,
- 465 Manė, kad jo neužmuš, pagailėjęs, kaip savo vienmečio.
Paikšas! Nematė, kad jo nė klausyti nenori Achilas:
Ne geraširdis tai buvo herojus, ne gailėsčio pilnas,
O nematytai rūstus. Kai, rankom kelius apkabinęs,
Trojas mėgino maldaut – į kepenis durklą suvarė.
- 470 Kepenys jam atitrūko, o kraujas, iš jų prasimušęs,
Visą krūtinę apliejo. Gyvybę iškvėpusiam vyrui
Miglos apvilko akis. Achilas, Muliją puolęs,
Ietį suvarė ausin, pro antrąją ausį išlindo
Iešmas varinis aštrus. Tuomet Agenoro sūnui Echeklui
- 475 Tvojo per galvą, užu rankenos kalaviją pastvėręs.
Net kalavijas įkaito nuo kraujo, akis tam herojui
Greit purpurinė mirtis ir galinga moira užmerkė.
Deukalionui tuomet į mieląją ranką pataikė
Iešmą varinį įsmeigti, kame per alkūnės lenkimą
- 480 Gyslos sueina draugėn. Tas, ranką nukoręs, sustojo,

- Žvelgdamas mirčiai veidan. Jam perkirto kaklą Achilas.
 Šalmas su galva tolyn nuriedėjo, iš nugaros kaulo
 Smegenys ėmė teškėt, o kūnas išsitiesė žemėj.
 Šoko tuomet pasigręžęs prieš sūnų Peirėjo beydį,
 485 Rigmą, kuris atkeliavo iš Trakijos žemės derlingos.
 Ietis pataikė pusiaujin, į vidurius varis įsmigęs
 Nuvertė jį nuo vežimo. Važiuotojui Areitojui,
 Grįžusiam žirgus atgal, į tarpumentę ietį suvarė.
 Tas iš vežimo išvirto, žirgai pasibaidę pašoko.
- 490 Lygiai kaip gaisro ugnis kai ima liepsnoti galingai
 Šlaituos sausųjų kalnų ir miškai neapmatomi pleška,
 Pūsteli vėjas smarkiau – ir liepsnų kamuoliai šokinėja, –
 Lygiai taip švaistės su ietim lyg daimonas kokis Achilas,
 Vaikė ir žudė visus, nuo kraujo žemė paraudo.
- 495 Lygiai kaip jaučiai tvirti, plačiakakčiai, draugėn sukinkyti,
 Kulia baltuosius miežius, ant suplūkto laito paklotus,
 Greit nusipaiso grūdai po kojomis jaučių baubonų, –
 Lygiai taip mindė narsaus Achilo žirgai plačkanopiai
 Žuvusių kūnus drauge ir skydus. Krauju nusidažė
- 500 Iš apačios vežimo ašis ir dailūs turėklai,
 Tiško ant jų kraujai nuo ratlankių riedančių ratų
 Ir nuo kanopų žirgų. Taip, trokšdamas garbę pasiekti,
 Savo galingas rankas krauju apsitaškė Peleidas.

KENTAURAS